

GEÏNSPIREERD OP DE PERSONAGES VAN

ROALD DAHL

SJAKIE ^{EN DE} KERSTFABRIEK

EN ANDERE VERHALEN

Vertaald door Anne Douqué

Geïllustreerd door Rikin Parekh

DE FONTEIN

Op kerstochtend, in alle vroegte, kwam een meisje aan bij de poort van Willie Wonka's chocoladefabriek.

Een paars meisje.

Ze had een paars voorhoofd en een paarse neus en paarse wangen en een paarse hals. Toen ze haar wollen handschoenen uitdeed, was meteen duidelijk dat ze van top tot teen paars was. Elke vinger was paars, tot haar nagels aan toe. Ze greep het ijzeren hekwerk zo stevig vast dat haar knokkels verkleurden van dieppaars naar lila.

Aan haar voeten stond een grote wiebelende zak.

In de fabriek, waar iedereen nog sliep, was Sjakie Stevens al druk bezig met de voorbereidingen voor **EERSTE KERSTDAG**.

Hij had de immense chocoladehal in één nacht compleet omgebouwd: het eetbare gras ging schuil onder een laag glinsterende witte chocola die **KNISPERDE**

onder je voeten als verse sneeuw. De bomen, gemaakt van de smakelijkste chocoladecake en de allerromigste room, waren volgehangen met zuurtjeskerstballen. Uit rood, groen en goud beschilderde bloemen groeiden peperkoekmannetjes, langs paden van kerstkransjes. Er hing een fijne nevel van kaneel in de lucht waardoor de hal heerlijk **FEESTELIJK** rook, en de roze zuurtjesboot van meneer Wonka, die op de borrelende chocoladerivier dreef, was versierd met fonkelende, eetbare kerstslingers.

Sjakies blik gleed hongerig langs de slingers, en in het bijzonder langs de uiteinden die in de gesmolten chocola hingen. Maar hij had met zichzelf afgesproken dat hij er nog niets van zou eten.

Pas als de kinderen er waren.

Want op eerste kerstdag dit jaar ontvingen ze drie heel speciale gasten: de gelukkige vindsters van een Rood-groen-gouden Toegangskaart, verstopt in een wikkel. Voor het eerst stelde Sjakie Stevens zijn fabriek één dag open, net zoals meneer Wonka al die jaren geleden had gedaan. De hele wereld had het erover.

Nadat meneer Wonka met pensioen was gegaan, had Sjakie het zo druk gehad dat er geen tijd was om iemand in de fabriek uit te nodigen. Natuurlijk wist iedereen dat daarbinnen bijzondere dingen gebeurden, vanwege al dat luide **GERAMMEL** en **GEBONK**, en de rook die in vreemde kleuren uit de schoorstenen opsteeg.

In de winkels waren mondjesmaat nieuwe producten verschenen, zoals Sjakies weergaloos populaire, tongstrelende, trillende, lillende chocoladetandpasta. En dat was het precies: tandpasta gemaakt van chocolade. Het reinigde je tanden beter dan normale tandpasta, dus geen enkele volwassene kon er iets van zeggen. Kinderen in het hele land hadden zo'n stralende lach gekregen dat hun leerkrachten zonnebrillen moesten dragen en dat tandartsen failliet gingen. Met zulke geweldige nieuwe producten in het Wonka-chocolade-assortiment kon het niet anders dan dat de zaken ín de fabriek, die de mensen nog niet te zien of te proeven hadden gekregen, reuzebijzonder waren. Sjakie wilde de verwachtingen koste wat kost waarmaken en de drie gelukkige vindsters een onvergetelijke dag bezorgen, net zoals hemzelf ooit was overkomen. Hij hoopte maar dat er aardige kinderen zouden komen; geen types zoals Veruca, Joris of Vi-

'Violet!' riep iemand uit, en meneer Willie Wonka kwam met luid kabaal de hal binnen. Hij droeg een ochtendjas van paars fluweel, net als zijn vertrouwde jas. Hoewel hij ouder was geworden, stonden zijn ogen helder en sprankelend als altijd.

'Violet Beauderest staat voor de poort!' Hij wendde zich tot een Oempa-Loempa: 'En ze is nog altijd knal-paars.'

(Jaren geleden, toen de eersteklas kauwgumcreatie

van meneer Wonka nog in de ontwikkelfase was, had Violet erop gekauwd en was ze paars geworden. Voor- goed, zo bleek nu.)

De Oempa-Loempa haalde ijverig een klembord tevoorschijn en noteerde iets in de kolom **LANGE-TERMIJN-EFFECTEN VAN VERNIEUWDE KAUWGUM.**

Sjakie bleef als aan de grond genageld staan. Hij kon zijn oren gewoonweg niet geloven. Het was – hij keek op zijn horloge – zes uur 's ochtends! Wat moest Violet Beauderest van hem? Hij had haar in jaren niet gezien, niet nadat ze allebei een **GOUDEN TOEGANGS-KAART** in de wikkel van een chocoladereep hadden gevonden en als een van de eerste kinderen ooit de fabriek van meneer Wonka hadden mogen bezichtigen. Hij holde door de gang en snoerde onderweg zijn ochtendjas strakker aan. Meneer Wonka galoppeerde achter hem aan in een poging hem bij te houden; zijn wandelstok met gouden knop tikte razendsnel op de grond.

‘Wat denk je dat ze hier komt doen, mijn lieve jongen?’ vroeg hij aan Sjakie.

‘Ik heb geen idee,’ antwoordde Sjakie, die de voor- deur van het slot haalde en naar buiten de kou in ging. In de ronddwarrelende sneeuw zag hij Violet in haar volle paarse glorie staan, en onmiddellijk trok zijn eerste bezoek aan de fabriek tot in detail aan hem voorbij. Er verscheen een enorme glimlach op zijn gezicht.

‘Hé, schiet eens op en doe open! Dit is een noodgeval!’ tetterde Violet.

Sjakie wierp een snelle blik op een verlicht venster boven in de fabriek en knikte. Er klonk een klikje, en de poort zwaaide zoemend open.

Op dat moment merkte hij de wiebelende zak op die aan Violets voeten stond.

‘Het is een lang verhaal, Sjakie,’ begon ze, maar haar woorden werden vermorzeld tussen haar kauwgum kauwende kaken. Ze sleepte de zak naar hem toe, maar kwam met elke stap nog geen vijf centimeter vooruit.

‘Wat is –’ zei Sjakie.

‘Laat me dan toch gewoon lopen!’ riep iemand vanuit de zak.

Violet bleef met een zucht staan en maakte het touw los.

‘Violet...’ zei Sjakie langzaam. ‘Wie zit daarin?’

Meneer Wonka stond achter de voordeur, uit het zicht. Hij verliet zelden de fabriek; een zeer oude gewoonte. ‘Wat is er aan de hand?’ fluisterde hij, maar door de fluitende wind hoorde Sjakie hem niet.

‘Kijk, ik wilde dus bewijzen dat hij echt bestaat,’ zei Violet, terwijl ze het touw probeerde los te peuteren.

Sjakie kreeg een knoop in zijn maag. Dit kon niet waar zijn. Ze had toch niet...

‘Ik heb het afgelopen jaar héél veel Wonka-kauwgum

gegeten,’ legde Violet uit. ‘Genoeg om de binnenkant van een schoorsteen te bedekken.’

‘O nee,’ jammerde Sjakie.

‘Sjakie, mijn jongen, wat zegt ze allemaal?’ siste meneer Wonka, maar nog altijd hoorde Sjakie hem niet.

‘Ik kreeg kaakkramp van al dat gekauw,’ ging Violet verder. ‘Elke centimeter van het rookkanaal had ik beplakt. Toen kwam hij naar beneden, en –’

‘O nee!’ riep Sjakie uit.

‘Juist. Maar dat was nog niet het ergste,’ zei Violet.

‘Niet het érgste?’ reageerde Sjakie.

‘Gaat dit over haar paarse kleur?’ drong meneer Wonka aan.

‘Ik had niet meteen door dat ik hem gevangen had,’ zei ze. ‘En toen ik ging kijken, zat hij er al uren... Eh, hoelang zal het geweest zijn?’ Net toen ze naar de kronkelende zak keek, floepte er een oude man met een baard uit.

‘Vier uur!’ riep hij verontwaardigd uit, en hij kwam overeind.

‘Maar liefst vier uur,’ bevestigde Violet met een knikje. ‘Genoeg om het hele cadeaubezorgschema in de war te sturen. En in de tussentijd waren ook de rendieren weggevlogen, met de slee en alle cadeaus.’

Sjakie zweeg geschokt, en oog in oog met deze grootse man voelde hij zich zo KLEIN als een muggenpoepje. Hij zag er precies uit zoals Sjakie zich had voorgesteld:

STRALEND van pure magie, met een glanzend rood pak, een zilverwitte baard en grote zwarte laarzen die roet achterlieten in de sneeuw. Wat Sjakie alleen niet helemaal had verwacht, was dat de man van top tot teen onder de kauwgum zat, en er woedend bij keek.

‘Maar goed, lang verhaal kort,’ ging Violet verder, ‘hij zei dat Kerstmis gered kon worden als ik hem naar zijn oude vriend zou brengen. De enige persoon ter wereld die misschien zou kunnen helpen.’

‘Vadertje Kerst, jij ouwe schoorsteenveger!’ klonk

het blij verrast. Sjakie draaide zich om naar de deur-
opening en zag meneer Wonka, die de Kerstman naar
binnen wenkte.

Violet boog zich naar Sjakie toe en fluisterde: ‘Het
schijnen oude vrienden te zijn.’

Sjakie kon zijn ogen nauwelijks geloven. Hij keek toe
hoe meneer Wonka en de Kerstman aan de chocolade-
rivier een mok gesmolten chocola dronken. Aan hun
ernstige gezichten te zien waren ze diep in gesprek.

Eigenlijk was het wel logisch dat de twee elkaar ken-
den. Misschien kenden alle mensen elkaar die zich
bezighielden met **MAGISCHE** zaken voor kinderen.
Misschien hadden ze een club.

Hij gluurde even naar Violet en zag dat zij het twee-
tal ook aan het bestuderen was. Sjakie wist bijna zeker
dat ze hetzelfde dacht als hij: hoe magisch en onwerke-
lijk deze hele situatie wel niet was.

Sjakie keek op zijn horloge. Het was bijna zeven uur!
De vinders van de toegangskaarten konden elk moment
voor de deur staan.

‘Dat is dan geregeld!’ hoorde Sjakie meneer Wonka
zeggen. ‘Ik ga met mijn glazen lift op zoek naar de ren-
dieren en de cadeaus. Het is nog niet te laat om Kerst-
mis te redden. En ik heb precies het juiste middeltje

om de kauwgum uit je baard te krijgen. Of die baard uit mijn kauwgum! Maak het jezelf gemakkelijk, voetjes lekker omhoog, en geniet van de chocola.'

'Mag ik heel even?' zei Sjakie nerveus. 'Dat zal niet gaan. We krijgen zo dadelijk drie kinderen op bezoek voor een rondleiding door de fabriek.'

'Aha,' zei de Kerstman, 'in dat geval kan ik me beter verstoppen!'

'We verstoppen je diep in de fabriek,' stelde meneer Wonka voor. Er verschenen twee Oempa-Loempa's aan weerszijden van de Kerstman, die elk een arm beetpakten. 'Zij brengen je naar een geschikte geheime plek... een plek om van te smullen.'

Sjakie zuchtte van opluchting. Maar zijn opluchting was van korte duur, want vrijwel meteen voelde hij de grond trillen. Hij keek verward rond terwijl de kerstballen uit de bomen **VIELEN** en de peperkoekmannetjes voorover in de sneeuw ploften. Het hele gebouw **SCHUDDE** op zijn grondvesten!

In de deuropening verschenen Sjakies ouders, samen met zijn grootouders.

'Sjakie,' begon opa Jakob. 'Wat is dat gerommel?'

'Mijn kunstgebit klappert!' riep grootmoeder Willemina.

Sjakie keek de Oempa-Loempa's aan in de hoop antwoord te krijgen, maar ze oogden net zo stomverbaasd als de rest.

Het gerommel werd steeds erger, totdat de chocoladerivier begon te trillen als pudding.

‘Maak je borstplaat maar nat!’ riep meneer Wonka. ‘Als het hele zaakje de lucht in gaat... hebben we tenminste de borstplaat nog!’

‘Als het hele zaakje de lucht in gaat?’ gilde Sjakie, maar zijn stem kwam nauwelijks boven het oorverdovende geluid uit.

Bij alleen al de gedachte aan een ontploffing raakte de Kerstman volledig in paniek. ‘Het is eerste kerstdag!’ bulderde hij. ‘Ik kan toch niet dóódgaan op eerste kerstdag?’ En na die woorden dook hij in de chocoladerivier.

‘De Kerstman is koppie-onder!’ riep opa Jakob uit terwijl de Kerstman uit het zicht verdween.

‘O...’ reageerde meneer Wonka. Hij zweeg even om tot zich door te laten dringen wat er aan de hand was. ‘Normaal gesproken zou ik woedend worden als iemand de chocoladerivier bevuilt, maar een flinke snuf Kerstman-magie is eigenlijk geen slecht idee. En de kinderen zullen hem daar niet zien. Vind je dit geen handige oplossing, Sjakie?’

Voordat Sjakie kon antwoorden klonk er hels **GEKRAAK** uit het plafond.

Iedereen keek OMHOOG.

Vreemd geschraap en gekrabbel zorgde voor een regen van kleine brokstukken.

‘En dit moet de beste chocoladefabriek ter wereld voorstellen?’ merkte Violet minachtend op. ‘Kijk dat gammele dak eens.’

Sjakie dook weg onder een boom en zag vol verbazing dat er in de gaten in het plafond... piepkleine laarsjes verschenen... Eerst één paar, toen twee, toen honderden. Aan de krullende neuzen zaten kleine belletjes.

‘Dit is toch niet een van je uitvindingen, hè?’ zei Violet met een kreun.

‘Nee,’ fluisterde Sjakie, precies toen de laarsjes door het plafond tevoorschijn kwamen. Maar het waren niet zomaar laarsjes: het waren de laarsjes van kleine **WEZENTJES**. Met z’n honderden tegelijk **VIELEN** ze in de fabriekshal naar beneden.

‘Dat zijn **KERSTELFJES!**’ krijste Violet verbluft.

‘Ja, wij zijn kerstelfjes!’ piepte er eentje. ‘Onbevreesde elfjes, die de Kerstman komen redden!’

‘En ik zou maar oppassen, want we zijn gewapend met zuurstokken!’ zei een ander.

‘Niet op mijn perfecte chocoladesneeuwvloer!’ Wanhopig holde Sjakie in het rond om de elfjes te vangen voordat ze de grond raakten, maar het had geen zin. Het ene na het andere elfje landde met een plof in het opstuivende chocoladepoeder. Al snel vulde de hal zich met dikke witte chocoladewolken.

Proestend baande Sjakie zich een weg naar de horde kerstelfjes die zich in het midden van de hal verzameld had. Toen de wolken eindelijk waren opgetrokken, bekeek hij hen eens goed.

Hun haar was rood, hun kleren groen. Hun maillots waren rood met wit gestreept als zuurstokken.

Dit was niet te bevatten.

‘Welkom, elfjes!’ zei meneer Wonka en hij spreidde zijn armen bij wijze van begroeting. ‘Laat ik jullie allereerst geruststellen: de Kerstman is veilig en maakt het goed.’

‘Waar is hij dan?’ vroeg een van de kerstelfjes gebiedend.

Er viel een ongemakkelijke stilte.

‘Hij heeft even een duik genomen,’ antwoordde Sjakie weifelend. ‘In de, eh, chocoladerivier.’

Alle ogen gingen naar de borrelende stroom.

De kerstelfjes staken de koppen bij elkaar en begonnen opgewonden door elkaar te praten. Sjakie keek op zijn horloge. Hoe leuk het ook was dat kerstelfjes werkelijk bleken te bestaan, hier had hij geen tijd voor.

‘We hoorden via via dat hij tegen zijn wil hiernaartoe is gebracht, dat i mand hem gevangen heeft genomen,’ zei een elfje uit de groep, die op Sjakie af marcheerde. ‘Wie was het? Er schijnt kauwgum bij gebruikt te zijn, of zoiets.’

‘Kauwgum of zo  ts?’ reageerde Violet minachtend. ‘De b  ste kauwgum. En niet zomaar een beetje, maar h  el veel. Een recordhoeveelheid kauwgum, mag ik wel zeggen.’

Na die woorden staken alle elfjes hun zuurstokken uit.

‘Laten we hier geen ruzie over maken. Weet je wat, ik haal wat chocola voor jullie,’ zei Sjakie met een grote glimlach. ‘Daarna kunnen we bespreken –’

BOING! BOING!

‘Sjakie!’ riep opa Jakob. ‘Het is zeven uur! De drie kinderen zijn er!’

Felicia Griesmeel had als eerste een Rood-groen-gouden Toegangskaart gevonden. Hij zat verstopt in de wikkel van de allereerste Wonka-reep die ze had gekocht. Dit meisje had al haar hele leven ontzettend veel **GELUK**, en als er ook maar iets te winnen viel, dan lukte haar dat altijd. Toch werd haar leven daardoor soms wel wat saai. Het was lastig om te genieten van

dingen die haar in de schoot geworpen werden. Dus nu stond ze met een ietwat stuurs gezicht voor de fabriekspoort. Ze droeg een dikke haarband versierd met cranberry's (die ze met haar geluk onderweg gevonden had). Naast haar stond haar moeder, die de fabriek zenuwachtig in zich opnam. Hoewel haar dochter buitengewoon veel geluk had, was de fabriek berucht; ze had de verhalen over het paarse meisje gehoord.

‘Ik vraag me af welke verrassing ze voor ons hebben,’ zei de jongen naast hen. Dit was Jim Brulboei, het tweede kind dat een Rood-groen-gouden Toegangskaart had gevonden. Hij had sprieterig stekeltjeshaar en droeg – ongewoon voor de tijd van het jaar – een zonnebril. Hij had zijn Toegangskaart bemachtigd nadat hij een Slimme Spieker had uitgevonden: een bril waarmee hij door de wikkel van een chocoladereep heen kon kijken. Daarmee had hij simpelweg de wereld rondgereisd, langs alle winkels waar ze Wonka-repen verkochten, totdat hij de winnende reep gevonden had. Met de hulp van zijn oma had hij de zijne al binnen twee weken gevonden. Nu stond zij vol trots naast hem; haar eigen spiekbril balanceerde wiebelig op haar spichtige neus.

‘Wat bedoel je met “verrassing”?’ vroeg Felicia Griesmeel, en ze keek Jim verward aan. ‘En waarom heb je een zonnebril op?’

‘Dit is geen zonnebril, maar de Slimme Wonka-

Reep-Spieker,’ zei hij triomfantelijk. ‘De vorige keer dat ze Gouden Toegangskaarten in Wonka-repen hadden verstopt, had een of andere professor Vuilbuik een machine geprobeerd te maken waarmee hij door de wikkels heen kon kijken, maar dat mislukte. Mij is het wél gelukt! Ik ga mijn fantastische Slimme Spieker aan Sjakie laten zien zodat hij zijn toegangskaartensysteem kan verbeteren.’

‘Ik zou niks vertellen als ik jou was,’ zei het meisje met een sluw glimlachje. ‘Als ze dan weer van die toegangskaarten maken, verkoop je die bril. Dan word je hartstikke rijk.’

Hier dacht de jongen heel even over na. ‘Maar goed,’ ging hij verder, ‘met “verrassing” bedoelde ik... Nou, je kent het verhaal toch wel? Ik heb er alles over gelezen. Jaren geleden kreeg een stel kinderen een rondleiding door de fabriek, maar aan het einde gaf meneer Willie Wonka de hele fabriek aan Sjakie. Dit keer is er vast weer zo’n verrassing. Misschien krijgt iemand van ons een chocoladefabriek als kerstcadeau!’

Het meisje lachte. ‘Sjakie is pas zeven jaar directeur van de fabriek. Hij is niet veel ouder dan wij! Ik denk écht niet dat hij binnenkort de fabriek aan iemand anders zal nalaten.’

‘Wie weet is de verrassing dat we beste vrienden worden met de Oempa-Loempa’s, en dat ze bij ons thuis komen spelen!’ riep iemand achter hen.

Boeken van Roald Dahl:

De fantastische Meneer Vos (Zilveren Griffel 1972)

Sjakie en de chocoladefabriek

Sjakie en de grote glazen lift

De tovervinger

Daantje, de wereldkampioen (Zilveren Griffel 1977)

Het wonderlijk verhaal van Hendrik Meier

(Zilveren Griffel 1979)

De Reuzenkrokodil

De Griezels (Zilveren Griffel 1982)

Gruwelijke rijmen

De reuzenperzik

De GVR (Zilveren Griffel 1984)

De heksen

Rotbeesten

De giraffe, de peli en ik

Joris en de geheimzinnige toverdrank

Matilda (Prijs van de Nederlandse Kinderjury 1989)

Rijmsoep

Ieorg Idur (Prijs van de Nederlandse Kinderjury 1991)

De dominee van Dreutelen

Mijn jaar

Heintje en de minpins (Prijs van de Nederlandse

Kinderjury 1993)

Het Grote Griezelkookboek

Boy – Het leven van de jonge Roald Dahl

Solo – Het leven van Roald Dahl

Oorspronkelijke titel: *Charlie and the Christmas Factory and Other Stories*
Verschenen in 2024 bij Puffin Books, onderdeel van Penguin Random House Group

Text copyright © The Roald Dahl Story Company Ltd, 2024

Illustrations copyright © The Roald Dahl Story Company Ltd, 2024

The moral rights of the authors and illustrator have been asserted.

Roald Dahl is a trademark of The Roald Dahl Story Company Ltd.

www.roalddahl.com

Voor de Nederlandse uitgave:

© 2025 Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling: Anne Douqué

Illustraties: Rikin Parekh

Grafische verzorging: Sander Pinkse Boekproductie

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- datamining niet toegestaan.

ISBN 978 90 261 8112 2

ISBN e-book 978 90 261 8113 9

ISBN audioboek 978 90 261 8251 8

NUR 282, 283